

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super Lucae evangelium catena - Cod. Aug. pap. 12

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Reichenau], 1442

Cap. XVI

[urn:nbn:de:bsz:31-84729](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-84729)

debet Qui ait Centid choros tritici
 Chorus modys triginta completur Et
 ait illi accipe litras trias et scribe octogi-
 ta. Vntam ptem ei dimittens Simpli-
 ergo sic pt accipi quiquis indigentia
 paupis uel op dimidia uel opqnta alle-
 uat pte. me sue mcede donanda est
Augs de qd civ n vel q de centu cadis
 olei qnquaginta fecit scribi a debitore
 et de centu choris octogmta ad hoc
 ualere arbitror ut ca q m sacrodo-
 tes atq leuitas uidens quisp opante
 opatur m cetia xpi habundet. Et
 cum illi decimas darent isti dimidias
 dent. Sicut de bonis sub fecit zachar
 aut terteduas decimas dando. qnta
 qntam superit mpendia iudeos Et
 laudauit dñs ut **Augs de qdibz euang**
 villicu q dñs deuicbat a villiatu lau-
 dauit dñs eo q m futuris sibi pppoit
 vnde dicit Et laudauit dñs villicu
 iniquitatis quia prudenter egressus no
 fr omnia debens ad mutand sume no
 em dñs mō faciendā ē in aliquo frans
 ut de ipa fraude amosmas faciamus
Origenes vñ quia gentiles dicunt
 prudentia ē virtus et diffimūt cam
 pira bonoz et maloz et uenturoz
 uel cogitōm agendoz et non agendoz
 Considerand ē utrū hec dictio plura
 aut vñ significet. dicit em q deus
 pauit celos prudentia constat bona
 esse prudentia qua deus celos pauit
 dicit caā nigens. scdm hō q serpes
 prudentissimū erat ubi prudentia non
 virtutem dicit sed astuciam ad mala t
 amacōm hēntem et scdm hoc hic dñ
 q dñs laudauit villicu q prudent egris
 set hoc ē callide et pperam forstian
 q dicit. laudauit. non scdm verū amon-
 dationē sed abusuē dicitm. ut ai dicitm
 aliq amendū m medio tribus et mō dif-
 scienabus rebus et quodamō mirandos

esse conuersus et acumen quibz uigor
 mentis elicitur. **Augs de qd. civ n** Con-
 trāo ergo dicit iste similitudines ut i
 telligamo si laudat potuit ille adno qui
 fraudem faciebat qnto amplius placuit
 deo qui scdm eius pceptū opera illa faciūt
Origenes filij quoz seculi huius non
 sapientiores sed prudentiores em. luas
 filijs et hō non absolute et simpliciter
 sed mgrie suo sequit em Quia filij
 huius seculi prudentiores filijs luas t
 genarōe sua sunt **Wda.** filij luas et
 filij huius seculi vocant quoz filij regni
 et filij pdicōis Quia em quisp agit
 opera eius cognoscitur et filius. **Thō**
 filios qo huius seculi uocat cogitantes
 que sibi comoda s m tra filios ad luc-
 spuales opes tractantes m cura diuin
 amoris Inuenim aut m hūans quide
 admistracōibus prudenter ppa disponetes
 ac sumo ope satagentes ut si desiderat
 ab admistracōe hōmū uite refugū Cu
 uero dispensare debem diuina nō pre-
 meditamur que nobis post modū p
 futura **Serg. p. p. u. m. a. d.** Vel ergo
 m sua manu homines post mortē quisp
 inueniant eis ante mortē dicit diu-
 cas suas iniquoz manibus ponant.
 ai sedit. Et ego uobis dico facite uob
 amicos de mamona iniquitatē **Augs**
de illis dñ. Et hebrei dicit mamona
 latine diuicie uocant ar si dicit fa-
 cite uobis amicos de dñi diuicys iniq-
 tatis hō aut quidam male intelligendo
 rapuit aliena et aliquid inde paupibz
 largiūt et putant se face quod pceptū
 ē Intellectū iste corrigendū ē de iust
 laboribus amosmas facite Non em
 corrupturi estis iudicem xpm Sed si
 depda m opibz daret aliquid iudici ut
 pte iudicaret Si iudex ille pte iudici
 bit tanta ius ē iusticie ut caā tibi dis-

placet Noli tibi pmgē talem deū
fons iusticie est Nolite ergo clas face
de fenore et usuris fidelibus dico qbz
corpus xpi ergama Sed si peccūas
talē habetis de malo est quod hētis
Iam nolite malū face Zacharī dicit di
nndū vobis mōis de paupibus Ecce
quō currit face amicos de mōmōna in
iquitatis Et ne vobis aliunde tenetur.
Si cui inquit aliquid tili quadruplū
reddam Et et alius intellē mōmō
iniquitatis diuicie scilicet p. omīs vnde
cūqz sint Si em vobis diuicias qz
alē sint. quibus iob nudus habunda
bat. qm mōmō cor plēnū hēbat qste
aut ab iniquitate appellat diuicie. qz
verē non sint. paupitate plene sint
et semp obnoie casibus Si em di
uine essent scāritatem tibi darent
Auga dicit civit vel diuicie inq
dnt quā non p̄ ista diuicie nisi iniquis
qui in eis constituit spem atqz copiam
sue bñtūmō dūstisē vō cū hēt p̄f
sidentur est quidam ista peccūa. sed nō
sint illis diuicie nisi celestes et p̄m
les. **Ambrosius** vel iniquū mōmōna
dicit quā vārys diuicias ulcēbris
mās auācias temptat affectus vt
uelmō seruire diuicias **Basilius** vel
si successeris patimōio ab in iustis em
gregata cepisti qui iniuste vsupauit
aliena Ponatur aut ut nec pater
opereat. Sed auā vnde habēs Si
quidem dicas amē ignara dei cē non
habens noticiā creatoris Si vero adeo
dit nobis rōm p̄ter quōd cas accepisti
an non dei est t̄ra et plēntudo eius
Ergo si quis d̄m mā sint erunt et
seruoz mōis **Thom** Ille ergo d̄m
opes nequie quāstūqz d̄m dedit ad
impēdia n̄ritatis s̄m ac q̄suoz nos
vobis tenemqz nobis Decēbat igit

ap̄nāpio omīa paupibus tradi Vm quā
iniquitatis fuimqz vllia nequū v̄mētēs
quō deputatū ē ad alioz opus nō ē oī
manendū in hac crudelitate. sed impac
dum ē paupibus. ut recipiam ab eis
celestibz tabernaculis Sūddit em. Vt
cū defecatis recipiant vos metā t̄ha
bernatula **Auga vxi mōis** Si aut cor
amicijs eterna t̄habnatula acquirimqz
dantes pensare debemqz patroms pacis
mūna offerimqz. q̄ egens dona largim̄
Auga dicit d̄m. Qui sint em qui hē
bunt tabernacula eterna nisi s̄i dei Et
qui sint qui ab ip̄is accipiendi s̄. in t̄ha
bernatula cēna nisi qui cor indigēcie
seruūt. et quod eis opus est holariter
sub m̄stānt N̄i s̄ n̄m xpi qui oīa
sua dimiserūt et secuti s̄ eū. et quicqz
habuit paupibus distribuit. et id sine
seculari compede expediri seruirent et
ab omibus mūdi liberatos velud pema
tos sursum humeros tollerent **Auga**
dicit d̄m civit Non ergo eos aquibz
recipi uolumqz m̄t̄habnatula eterna
tamqz debitores dei fas ē intelligi.
cū iusti et s̄i significēt hoc loco qui
eos m̄traducant qui n̄ritatibz suis bona
trena gūcauerūt. **Ambrosius** vel alit̄
facite vobis amicos de iniquo mōmōna
lit largiendo paupibz angeloz nobis re
torē q̄ s̄oz grām oparemqz **Crisp** At
tende etiam q̄ non dicit vt suscipiat
vos in suis mansibz. Non em appi
sunt qui suscipiūt vnde cū dixisset
facite vobis amicos addidit de mōmō
na iniquitatis. d̄ndens q̄ non simplici
cor amicitia nobis parcomabit nisi bo
na opera nos comitent nisi euacuemqz
iuste diuicias q̄gestas T iuste d̄s igit
arcū potissima ē d̄a Non em nobis
domos fabricat luteas sed vntā phen
nem impendit Simgularē arcū alia

altius sed solius voluntatis est opus **Cy-
rillus** Sic igitur docebat populus af-
fluente diuitijs. summo dilige amicitia
pauperum. et thesaurizare melius. Nouit aut
humane mentis desiderium quod ambientes
diuitias nullum caritatum opus impendit
gentibus. Quia igitur talibus nulli specialium
donorum fructus pueniat manifestis ex-
emplis ostendit subdens Qui fidelis est
in minimo et qui in maiori fidelis est. et qui
in modico iniquus est. et in maiori iniquus
est. Apert aut nobis dominus oculum cordis
exponens quod dixerat tunc subdit Si ergo
in iniquo sumus in maiore non fueris
quod uerum est quod recedat uobis. Et
igitur minimum iniquus in maiore. i. tunc
diuitie que supra sapientibus michi esse
videntur. Arbitror ergo aliquid et in modico
fidelem. tunc de his minimis appressis erip-
na subditum implet. Itaque si in modico
sumus perfidi quo pacto ab eo unum obtinebi-
mus. i. diuinorum carismatum uber donum. ac
humane imprensus diuinam pacem. Quia
autem adhuc tendit intentus in bonum per
sequencia patet. Dicit enim. Et si in alieno
non fueris fidelis quod in maiore est quod da-
bit nobis. **Ambrosius** Aliene nobis diuitie
sunt quia propter naturam sunt neque nobis tra-
nasmunt. neque nobis transierunt. Christus
autem in eis quia hominum uita est. Deique in
sua ipsa uenit. **Thom.** Sic igitur hucusque
docuit nos quod fideliter debeat dispensare
diuitias. Sed quia opus dispensatio secundum
deum non aliter obtinetur quam per impossibilitate
animi diuitias non affectu subiungit. Nemo
seruus potest duobus dominis seruire. **Ambrosius**
Non quia duo sed unus est dominus. Nam
et si sunt qui maiore seruauit tamen
non ille nouit aliqua iura dominus sed ipsi
sibi iugum seruitutis imponunt. Unus est
dominus quia unus deus. Unde dicitur. Unum patrem
et filium esse dominum. Et huius uocem assignat
subdens. Aut enim unum odio habebit et alium

diliget aut unum adhibet et alium odet.
nec. **Augustinus de seruis eorum.** Hec autem non
passim aut temere quasi dicta sunt. Nemo enim
interrogatus unum diligit dyabolum respondet
se diligit. sed potius dicitur. deum autem se di-
ligit omnes fere proclamant. Ergo autem unum
odit scilicet dyabolum et alium diligit scilicet
deum. Sicut solent nimias eius postponere
cupiditatibus suis qui de bonitate eius
ad impunitatem sibi blandiunt. **Cyrillus**
Conclusio autem est totius sermonis quod
sequitur. Non potestis deo seruire et mammo-
ne. Totum igitur studium transferamus ad al-
tium diuitias abrenuntiantes. **Nota.** Au-
diat ergo hoc auarus non posse simul di-
uitias prope se seruire et tamen non dixit. Qui
habet diuitias sed qui seruit diuitias. Qui
enim diuitias seruitus est diuitias custodit
ut seruitus alium autem fructibus occupat. nigrum
distribuit eis ut dominus. Sed qui sunt mammo-
ne illi utique seruitus qui rebus istis treme-
mito sue pulchritudinis portus princeps huius
seculi nauatur. Audiebant autem omnia hec
et **Nota.** nominat populus superius phariseos
et phariseos de sua iusticia non presumere
sed peccatores penitentes recipere et elimo-
sinis sua peccata redimere. sed illi preceptore
sine humilitatis et parsimonie deride-
bant. Unde dicitur. Audiebant autem omnia
hec pharisei qui erant auari et deridebant
illum. Diuitias ob causas. quia uel minus u-
tilia inparet uel ase iam facta superfluis
ingeret. **Thom.** At dominus detegens in
eis occultam malitiam ostendit eos simulacra
iustitiam. Unde subdit. Vos estis qui ius-
tificationem faciat coram hominibus. **Nota.**
Iustificatio se coram hominibus qui peccato-
res tamen in firmos desperatos quod contemp-
tunt se autem ipos tamen profitos clares re-
medio opus huius non credunt. Sed nouum
timoris altitudo quod sit iuste dampnanda
iudet ille qui illulabit absondita tene-
bras. Unde sequitur. Deus autem nouit

corda vna. **Theo.** Et id abhominabiles ei
quis ob arrogantiam et ambitum huius favoris
Vnde subdidit Quia quod hominibus alienum est
ab hominibus est apud deum. **Veda.** Dispu-
tantem autem contra auaritiam saluatore phari-
sei deridebant qui contra legem prophetarum pro-
tiperet vbi multi dicitur deo placuisse
legunt. Sed et ipse moyses ipse qui rego-
bat. si legem scribitur omnibus tremis bonis
habundatibus prout quibus dominus seruans
dicitur audit inter legem et euangelium. si
pmissio ita et preceptum non minima esse
distantiam vnde subdidit lex et prophete
usque ad iohannem **Ambrosius** non quia lex
deficit sed quia incipit euangelij predi-
catio videntur enim immota compleri cum
potiora succedunt. **Crisp.** per hoc autem
reddit eos celeres ad sui fidem Quia si
usque ad tempus iohannis consumata per omnia
Ego sum qui venio Non enim desierunt
prophete nisi venissem ego Sed dices
qualiter prophete usque ad iohannem cum multo
plures prophete fuerint in nouo quam in veteri tes-
tamento Sed de illis prophetis dicit qui pre-
miserunt populo aduentum **Eusebius** No-
uerant autem periores prophete pre-
dicationem regni celorum sed nullus eorum ex-
presse amicauit populo iudeorum eo quod prouide-
rent mentem iudei hinc inbecilles erant tra-
dicatores in mensura. Primus autem iohannes
manifeste predicauit appropinquasse regnum
celorum nec non et peccatores remissionem per
lauacrum regenerationis vnde sequi **Grego.** re-
gnum dei euangelizatur et ante in illudum
facit. **Ambrosius.** lex enim multos per
naturam tradidit ut naturalibus indulgen-
tior desiderijs ad iusticie studium nos vo-
caret populus naturam in iudicium quod naturales quod
amputat voluntates Sed ideo vni fieri
magis nature ut non ad terrena demergat sed
ad superna se subigat **Eusebius** magna et
pingua in ambitu mortalibus in aspectu ce-

lorum Quia enim homines carne mortali uestiti
sub mergent voluptate et omnes illicitis ap-
petitum imitari volentes vitam angelicam
quod non violentia Quis autem videns diu-
no insidantes cultu et pene carnem sua
indulgentes non reuera fatebitur illos vni-
in ferre regno celorum Sed et si quis in
dagaui inuandis prophetis venerandis
martiris fatebit eos vni inrogare reg-
num celorum **Augustinus de qua. eum.** vni eadem
facit in regnum celorum ut non solum tem-
poralia ista contempnant sed etiam linguas
deridant si talia contempnent hoc enim
subiungit euangelista cum dixisset derisum
fuisse iohannem cum de contempnentis tremis
discipulis loquitur **Veda.** Ne autem puta-
rent in eo quod dicitur lex et prophete usque
ad iohannem legis vel prophetarum ab eo de-
structionem predicari hoc contudit dices
facilius est autem celum et terram perire quam
de lege vni apertem eadem. Perit enim
figura huius mundi de lege autem nec v-
ni quidem habet similitudinem. nec minima quod
a sacramentis spiritualibus coarctant Et tamen
lex et prophete usque ad iohannem quia non
potuit ultra venturum prophetari Quia
iohannis precomio iam venissem clarebat
Et autem de lege **Grego.** impetum non vio-
landa prouocatur. vno exempli gratia.
de illa sumpto testimonio confirmat dices
quod omnes qui dimittit uxorem suam et
ducit alteram mactatur et qui dimissa
a viro ducit mactatur. Ut ex hoc vno
discent eadem mactis eum non ad solu-
enda sed ad implenda decreta legis
venisse **Theo.** Quia enim cum impetum
lex impetum loquitur ex hoc patet quod
duris precordijs iudeorum ait Si vir
odio habuit quingem dimittet eam.
Quia tamen hominibus essent et gauderent
in sanguine nec asperitatis sibi miserebant
adeo ut filios et filias mactarent de
manibus Nunc vero prophetarum doctrine

opus est ad hoc igitur dico q si quis
 repudiat uxorem no in arbente causa for-
 mificatis necessatur et qui alia dixit
 necessatur **Ambrosius** pns aut dicitur
 arbitror de lege glugy ut postea de phibe
 do diuortia disputema quidam putant
 omne quigui adeo esse quia scriptu est dicit
 deus qmuit homo non sepet Quis ergo
 apitib dixit Si in fidelis distedit diste-
 dat In quo audit non adeo ee omne qui
 guu Nazem copiane gentilibz dei iudicio
 quigunt Noli ergo uxore dimitte ne
 de deu tue copule diffitearis actorem
 Item si aliunde multo magis uxoris
 debes tollerare et emidie mores que ai
 puulis feta dimititur dux si excludis
 pentem Pignora teneas ut ad gtimmo-
 lia pentis addas caa pietat in iuram
 durus sed ppter mrem caa filios sit
 pellas Patris ne libos tuos vincte te
 esse sub vitico at meolumi nri esse st
 nouita Am pualosim si fragilem adoles-
 centule etatem errori offeras qz in
 puu si aus desatiuas senectute eius deflo-
 rautis unicitatem Pone si repudiata
 no nubat et hec tibi debuit displice
 cui adules fidem seruat pone si imbat
 nritas illius tui eme e et quigui qd
 putas adultu e hec moralit tamen
 quia sup pposuerat regnu dei euange-
 lizari et tu dixisset de lege vni api-
 tem non posse eade Subiccat omis q
 dimitte uxorem et Vn opus est
 uxore caia caritate uxore integritate v-
 go ergo que deus traxit ad filiu no
 sepet psecuas no auerta luxuria no
 pna depredeatur hereticus no m ficut
 iudeus non sepet Adules p omes qui ad
 uleare cupunt fidei et sapie vltatem
Ek homo quidam erat diues **Reda**
 ad monuerat sup dno face amicos de
 mamona iniquitatis quod audientes

phisa deridebant Vm ille qui pposuerat
 exemplis asarut dicens homo quidam erat
 diues **Crisp** Erat non est quia pteryt
 q umbra fugiens **Ambrosius** Nam autem
 omis pta paupertas aut diuitie emmose sed
 ut luxuria m fiamat diuitias ita paupertate
 emendat sntas Sequit em Et inducibat
 purpura et byss **Reda** Purpura color
 regy hitus e et conchis marinis ferro cu-
 rucis emissa **Byssus** vero genus lini
 candidi et mollissimi **Greg** in omi Si
 aut subtiliu pncipis q vestiu cultus cul-
 pa non cot Nequaq sermo dei hic tm
 vigilanter expmaret Nemo quippe vesti-
 menta preciosa nisi ad m in anem gloriar
 querit ut honoratior ceteris iudea Neo
 em uult ibi preciosis uestibus mdui ubi
 ab alijs non possit uideri **Crisp** Emere
 et puluem et tram purpura et serico
 ptegebat pdm vestimenta ita et epule
 et nos quales epulis talia et vestimenta
 pnde sequit Et epulabat cotidie splen-
 dide **Greg** 10 moys Vbi solleter mti-
 endum e quia celebrari quiuua sine cul-
 pa vix possunt Pene em semp epulas
 qcomitatur voluptas Nam dn corpus
 in reftrons delctaco resoluit cor ad i-
 ane gaudiu relaxat Sequit Et erat
 quidam mendicus nomine lazarus **Amb**
 Narratio magis qud pabola iudicatur qn
 caa nomen expime **Crisp** pabola
 vero e illa ubi bo amplu pomit et ta-
 cent nonna mtrp aut lazaro qui adiuca
 e Pauper em erat et illud dno adiuua-
 bat **Cyillus** Vel aliter pns sermo
 dediuit et lazaro similitudinale scripto
 e mparabola ut m notest q qui tre-
 ms affluit opibus nisi velint optulau
 nritatibus paupu graue mcurtent
 smam Refert aut traditio iudeoz
 lazaru quendam fuisse ruc epis in rtrims
 extrema pre sum mopia et in firmi-
 tate q meminit dno mtrouced eu

inceptum ad maiorem firmos manifesta
tionem **Greg^m dicit**. Nondum etiam est quod scripto
plus plene nomina diuitum quam pauperum scribit.
Dicit autem nomen pauperis dicit et nomen diui
tis non dicit quod diuites huiusmodi non ut appa
bat superos ignorat. Ut autem amplius quod
baretur pauper simul hunc et paupertas et
egritudo habebat. Sequitur enim qui iacebat
ad ianuam eius vlcibus plenis **Crisp^o**
Ito iacebat ad ianuam ne diuites diceret
non vidi. Nemo michi nuntiavit. Videbat
illud oprensus et reutens. Ito vlcibus plenis
ut crudelitate diuitis suo corpore demerret
A mortem corporis tui vides iacere ante ianuam
et non miseris. Si dei precepta non transde
ras saltem miseris conditionis tue et tunc
ne ipse talis efficias. Egrotatio autem habet
aliquid placidum si opes habet. Quia ergo in
isto pena est iniquis inter tanta vulnera
non meminit doloris plagas sed famis
Sequitur enim Cupiens saturari de melle
que cadebant de mensa diuitis quod dicitur. Sed
gravis de mensa prebe in clamorem fac damp
natum **Ambrosius**. Insolentia autem et timor
diuitum in diuitibus appetentibus sub miseris
Sequitur enim Et nemo illi dabat. Ita enim
sunt conditione huiusmodi in memores ut tunc
supra naturam suam de miseris pauperum in
tentua suam elupant voluptatem. Videant
in opem in silentio egenti. et quorum mi
seri deccat huiusmodi auferant. **Aug^o de uerbis**
domini. Incomprehensibilis enim est auaritia diuitum
nec timet deum nec homines. nec est non
patet per amicos fidem non suat viduam
apprimat rem pupilli inuadit **Greg^o**
Insuper pauper uidebat pedente diuites
ab obsequiis trahit filium se in infir
mitate et inopia a nullo uisitat. Nam
quod nemo ei adiuuandum aderat testant
cane qui licenter uulnera eius lungebat
Sequitur enim Sed et canes remebant
et lungebant vlcera eius **Crisp^o** vlcera

que nullus lauare indignabat et tracta
re fere mites lambunt. **Greg^m in omⁿ**. Sed
vna ergo re omnipotens deus duo iudicia
exhibuit dum lazaru pauperem ante ianuam
diuitis iacere permisit ut et diuites impius
dampnatis sibi augetet uicium et tempta
to pauper crederet ad remuneracionem. quod con
spiciebat ille cotidie cui miseris. Vide
bat iste de quo ybarcet. factum est autem
Crisp^o Auduit quid vixit metra passi
sunt. Viduit quid vixit patienter apud
miseris. quod tale fuit pterit quod
sequit eternum vixit mortuus est illud an
geli istu pene suscipuit. Dicit enim factum
est aut ut moreretur medicus et portaret
Tante pene repente delapsus amittant
portatur per tantos labores quia de se
ceat ne saltem ambulans laboraret et
portabat ab angelis. Non sufficit ad
portand pauper vnius angelus sed plures
plures veniunt ut honoris locum faciat
Gaudet vniuersus angelorum tantum ang
tange libent talibus onibus pgruuant
ut dicant homines ad regna celorum por
tatus autem est in simo abrahe. ut illud pul
paret et refocillaret. Simus abrahe
paradisus est. Non autem angeli imstantes
rulerunt pauperem et locauerunt eum in
simo abrahe. licet depresso iaceret non
desperauit nec blasphemauit dicens. hic
diuites in nequicia vincti gaudent et tribu
lacionem non patiunt. ego uero nec obtine va
leo notiam estam. **Aug^o de corrigine aut**
Et aut abrahe simo existimas esse corpus
verecor ne in re tanta iocularum non se
rio agere credaris. Ne quod enim adeo des
pes ut arbitreris corpus simi vniuersis habit
fere tot animas vno ut scdm te loquar
tot corpora quot illuc angeli sicut laza
ru pferunt nisi opereris fortasse illa
vna anima salu ad eundem simo puenire
meruisse. Si errare pultiter non vis

sicut abrahæ intellige remota p̄dem sc̄as
 atq̄ secretam ubi est abrahæ. Et ideo a
 brahæ dictam non q̄ ip̄s t̄m sic p̄d q̄
 ip̄e multas gonaū st̄. quibus ad v̄m̄t̄
 dū fidei p̄ncipatū p̄p̄t̄. est **Greḡ 7**
om̄ Cum aut̄ duo eēt in filiis corda
 paup̄is scilicet et diuitis vnus desper
 erat in p̄ceptor qui et paup̄em temptado
 ex̄ebat ad gloriā et diuit̄ colendo ex
 p̄ctabat ad penam. Vnde sequit̄ mor
 tuus ē aut̄ et diues **Crisp̄** mortuus
 ē tunc quidem corpe p̄d erat illi antea
 aū mortua. Nichil em̄ agebat ex̄p̄ib;
 t̄e Nam totus feruor eius qui p̄uēit
 ex̄ dilcōe p̄p̄m ex̄ p̄manit. et erat
 corpe de finit̄o de finit̄or. Nullus aut̄
 est qui sepeliendo diuiti ministrasse
 dicatur ut lazaro. Et namq̄ q̄ in lito
 rone delcatus multas h̄uit ob̄p̄tes
 adulatores ut p̄uenit ad finem p̄uāt̄
 t̄ ambus. Simpliciter em̄ sc̄. Et p̄
 pultus ē in inferno. Sed etiā aū
 eius dūm v̄uēt̄ sepeliebatur ob̄trita
 corpe in sepulchro **Auḡ de q̄s̄ib; eūm**
 Sepulchra aut̄ in inferni penes p̄fundi
 tas est que sup̄bas et in m̄cordes p̄
 hanc v̄itam vocat̄ **Vasilius**. Est
 autem in suis quidam locus quib; in m̄ti
 mo terre ob̄ambuita v̄ndup; et opa
 cū. Cuius est quoddam offitū in p̄fimd̄
 tordens per quod patet descendit̄
 Tāmbus ad mala dampnat̄ **Crisp̄**
 vel sicut regum carceres extra m̄
 n̄t sic et extra mūdū foris alicubi
 ē in ferius. Vnde et optioris teneb̄
 dicte s̄. **Thom̄** Quidd̄ v̄d̄ dicit̄
 in ferim̄ ēe transiū ab apparenti ad
 disparens difformitatem aū. Quam
 dū em̄ aū peccatoris in corpe est
 apparet p̄ p̄rias app̄t̄. Vt aut̄
 euoluit̄ ac̄t̄pe de formis fit **Crisp̄**
 Sicut aut̄ paup̄i dūm v̄uēt̄ gra

uorem penam reddebat uic̄ ante uim
 am diuitis et aliena bona p̄p̄t̄ sic di
 uiti mortuus augebat cor̄m̄ ac̄t̄ibus
 ḡheima et p̄p̄ctus delc̄t̄ōis lazari
 ne pla t̄m̄ent̄ n̄. sed et collat̄ōne
 honoris illius intollerabilis sentiret sup̄
 pliaū. Vnde sequit̄. **Greḡ** aut̄ act̄ōs
 suos aū eēt m̄t̄m̄entis vidit ab̄ram
 a longe. **Greḡ** Fleuit quidem oculos ut
 illum inspiceret. non ut despiceret.
 lazarus em̄ sursum erat ille deorsum
 illi plures angeli portabant ip̄m̄ in
 finita t̄m̄enta possiderint. Vnde
 non dicit. Cum eēt m̄t̄m̄ento. sed t̄
 t̄m̄entis. Totus em̄ m̄t̄m̄entis erat
 oculos p̄las liberos h̄ebat ut alius le
 ticiam possit asp̄t̄. ut magis torque
 atur. quā non h̄t q̄ alius h̄t. Alioz
 diuitie cor̄ qui in paup̄itate p̄ t̄m̄ēta
 sūt **Greḡ** Si aut̄ abrahā ad huc
 m̄m̄is non eēt tūc diues in t̄m̄ē
 tis positus non videt̄. Eos em̄ q̄ relas
 tis p̄t̄e uis secuti p̄ p̄a m̄gressum
 carnis in f̄m̄ claustra tenuerūt nō
 ut pena q̄ p̄t̄ores p̄t̄et̄ sed ut
 illos in locis remon̄dibus requiesc̄t̄
 q̄ nec dūm m̄t̄ress̄o mediatori ad
 uenerat ab m̄gressu regni reatus p̄
 culpe retineret. **Crisp̄** Multi aut̄
 erant paup̄es iusti. sed qui uacuit ad
 limina eius asp̄t̄i orauerūt ad eius
 tristitiam. Sequit̄ em̄. Et lazarus in
 sinu eius. h̄m̄t̄ innotestit q̄ om̄s q̄
 a nobis offendit̄ ob̄t̄ent̄ n̄r̄o q̄ p̄t̄u
 diues aut̄ lazarus non penes aliu
 iustum sed in sinibus abrahæ uidet̄.
 Erat em̄ abrahā caritatus. h̄ic at̄
 crudelitatis arguit̄. Ille sedens ante
 for̄s uenabat̄ transientes et in domū
 p̄p̄ram uocabat̄ h̄ic uero et m̄n̄ētes
 in sinu aūtebat̄. **Greḡ in om̄i**. Qui in m̄
 diues em̄ eius in hac uita in f̄m̄ n̄r̄o

ns voluit in suo iam supplicio potius
patroni querit **Theo.** Non tamen diri-
git sermonem ad lazaru. sed ad abraham
uel forte erubescit uel putabat lazaru
remissi malorum exprobris iudicans de illis
Vnde sequitur Et ipse clamans dixit aha-
gus enim pene magnam vocem reddidit
Pater abraham q. d. prorem te voco
natura quod filius qui perdidit subam sua
licet meo vicio te prorem perdidit
misere mei frustra agis prorem i loco
ubi non e prorem locus tormenta te
cogunt non mentis affectus Quia q.
in regno celorum e nestro an eius qui
in inferno e valeat inferi Creator cre-
ature miseret sue Unus venit me-
dicus qui sanaret morbos alij sanare
non poterunt **Uite lazaru.** Erub
miser abraham unice non potest sus-
cipere potest. Ut intingat extremi digi-
ti sui in aqua lazaru videre non dig-
nabaris et tunc digitu eius desideras
hoc quod petis. tu ei debebas futere
tu adhuc vives aqua desideras qui
delibutos abos an fastidiebas vnde
q. nam peccatoris non totu audet posse
sed digitum Instruim aut q. sit vtile
indivisi non confide Ecce diues in-
diget paupere qui qm. q. m. erat am-
tant res et notificat omnibus q. e. et
diues. quis e. et pauper Sicut enim in
theatris tu aduessa sit et astantes re-
cedunt exantres et amittunt deponen-
tes qui reges et ptores nisi fuerint sibi
vltibus vident ut sit Sic et adu-
ente mote et soluto spectaculo amittit lar-
ui egestatis et diuitias deponit ex so-
lis opibus diuidant. qui nam ver e
p. d. m. t. q. qui pauper qui gloriis q. qui
ve in gloriis **Greg. in om.** Diues ei
iste qui multato paupere mese sue uel
mima dare noluit in inferno potius

usq. ad mima querenda puenit Nam qui-
tam aque petunt qui micas pams negi-
uit **Basilius** Condignu aut p. m. u. red-
ditur dimit. ille ignis et in fernalis pe-
na lingua aresta. vire lyre sonantis ge-
mitus vire potus desideru stille. vire
speculatoz enormiu. caligo p. f. m. d. a.
vire ambitus incessantis pugil vms
Vnde sequitur Ut refrigeret lingua mea
quia crucior in hac flama **Crisp.** No
aut quia diues erat torquebatur sed
quia impius non fuit. **Greg. in om.**
Hic colligendum e quia pena mille-
tandus sit qui aliena diripit si in firmi-
dampnatore peccat qui q. non largi
Ambrosius Cruciat etiam quia luxu-
rius care delictis pena e aqua aut
refrao ac indoloribus consistente. **Wg.**
in om. Quid aut e q. tormentu
positus lingua sua refrigerari postulat
m. q. ratio que quuando de loquacita-
te peccauerat p. retributio iusticia
in lingua atrocius ardebat. h. m. d. a. e.
em iniquus loquacitas solet. **Crisp.**
multa etiam lingua eius supba locuta
e ubi peccatu ibi et pena Et quia pli-
miu lingua peccauit amplius torquetur
Aug. de q. d. e. v. m. vlt. q. lingua sua
vlt. refrigerari tu in flama totius ardet
signat q. scriptu e. v. m. et vlt. in
mambus lingue Et quia ore o. fessu sit
ad salutem quod p. supba ille no fecit
Extremu aut digiti uel mima apatom
signat quia p. spiritus s. m. subremit. **Aug.**
de origine ale Diues aut membra hic
aut destrubunt et v. m. p. oculu tuu ra-
put intelligi. quia dicitur e. leuare o-
culos suos p. lingua fauces. p. digiti
manu Quid aut cause e. ut nomia
ista membrorum m. d. tibi corpus
non faciant. t. a. a. faciant. An

vero de creatura dñi. ppe accipendi p
 dñi aut de creatore triptice atqz translu
 te. De mus itaqz corpore daturus e nobis
 qm non creator sed creatura. i. homo dicit
 Si assumpsero pedes meos diluculo por
 to aut si pterea lingua mea in nobis
 quō ad huc carne vinctibi manus hē
 ipā lingua corpore quia scriptū ē orōre
 et vita in manibus lingue. **Greg. in ps.**
118. Sicut aut pstantissima speculorū
 tales representent facies ymagines ales
 et ipē directe facies extant. letas quide
 letantur. tristia uō tristes. sic et iusti di
 iudiciū simile sit dispoitibus mris qm
 quia dices non fuit miseris paupis
 iacentis ad ianuam tū mā egerat non
 exaudit. Sequit̄ em̄. Et dixit illi
 abraham fili recordare quia recepisti
 bona in vita tua. **Crisp.** Aspice pruar
 tē bonitatem. Vocat illū filiū quod
 mansuetudine eius p̄t expmē nullū
 tūmē p̄bet auxilium ei qui se auxiliū
 p̄nuat. Unde dicit Recordare. v. aū
 aduertat p̄rita ne obliuiscaris q̄ filius
 oblectatus diuitiis Recordare bona i
 vita tua. i. illa que vera bona esse
 putabas. Non potes et in terra regnas
 se et hic regnare. Diuitie non p̄nt
 te et in terra et in inferis. Sequit̄. Et
 lazari similit̄ mala. Non q̄ lazari ca
 mala putauit. sed ex censura diuitis
 hoc dicebat qui in opiam et famem et
 diuam egritudinem existimabat mala.
 Dñi igit̄ aliquid in firmitate et egritari
 om̄s p̄mit. lazariū lazariū cogitemus et
 letanter accipiamus mala in vita nra.
Aug. de ps. cxiij. Hec igit̄ ei dicitur
 quia felicitatem seculi dilexit. Nec
 aliam vitam p̄ter illam in qua sup̄bus
 timebat. ad amauit lazariū aut dicit
 mala recepisse q̄ intellexit huius vite nō
 talitatem labores. dolores. et erumpnas

penam esse peccati q̄ ante in adam mo
 um quia facta ē transgressione mortis
Crisp. Dixit etiā. Recepisti bona in
 vita tua quasi debita q̄ d. Si quid bonū
 fecisti. Unde p̄mū debetur om̄ia rece
 pisti in illo mudo. epulans. ditatus. oblec
 tatus. successibus p̄peris. Hic aut̄ si quid
 mali amisit. vniūsa recepit. Paupertate
 fame et extreme oppressis miseris et
 vlt̄ nrm̄ huc mudus accepit. Hic quide
 a peccatis p̄ter quod et consolatorū sortit̄
 tu uō a iusticia p̄ter quod in mitigabile
 p̄ferre penam. Unde sequit̄. Nūc aut̄ hic
 consolatur tu uō cor cruciat. **Greg. in om̄.**
 Quenāqz ergo in hoc seculo bñ hētis tū
 vos bona egisse recolitis. valde de ipis
 p̄timeate ne concessa vobis p̄pitas co
 fidem remunerationis sit bonorū et quolibz
 paupes non nulla reprehensibilia p̄petrare
 conspicias quia fortasse quos sup̄fluitas te
 missime paupertatē comūnat. caninis pau
 ptatis purgat. **Crisp.** Sed dices nome
 est alius qui et hic et illic vena per
 fruat. Hec quidem difficile ē et de
 nio impossibiliū. Nam et si paupertas
 non arguat. urget tamen ambicio.
 Si egritudo non stimulet ira inflamat.
 Si temptaciones non impetant emergunt
 sepius cogitaciones inique. Non ē aut̄
 p̄nus labor. natiuitatem refrenare. de
 speracōm remitte. vitam appetā ducē
 talia uō non agentem in posse ē
 saluū. **Greg. in om̄.** Responderi etiā
 p̄t q̄ mali in hac vita bona recipiūt q̄
 omē suū gaudū dñi felicitatem in p̄to
 rā putant. Iusti aut̄ hīc quide hīc
 p̄nt bona nec tamē in recompensacōe recipere
 quia dñi meliora. et etna appetunt corū
 iudicio que hīc bona affuerūt bona in
 me videntur. **Crisp.** Post m̄az aut̄
 dei in p̄p̄s studijs sperandū ē de sa
 lute nō in mudo p̄tes aut p̄p̄mos uel

amicos frater em non liberat Et 10
subditur Et in his omnibus magni chaos
firmatu e inter nos et vos **Theo.** Qu
os magni signat iustos a peccatoribus
distantiam Nam sicut affectus eorum va
ry fuerant sic etiam mansiones no modi
cum differunt. **Cyp.** Et si emati di
quia non pt dissolu agitari vel gnti. **Am
brusius** Inter diuitem igitur et pau
pem chaos magni est quia post
mortem nequeunt merita mutari Vn
sequit Ut hi qui voluit ad nos tra
sire non possint neqz inde huc transf
meare **Cyp.** q. d. Vide possimus in
sire non possimus et nos videmus q
fugerimus et vos videtis q pdidistis
et ma gaudia tumultant vna tormen
ta et vna tamenta cumulant vna
gaudia **Greg. mori.** Sicut em tri
sire repbi ad electos cupiunt .i. a supplicioru
suoru afflictioe migrare Ita ad afflic
tos atqz in tormentis positos trisire
iustos est mente ire p manum eorum
velle liberare Sed iustos aie qm t
sue ne bonitate manum hant ia tri
auctoris sui iusticie quiete tanta reti
tudine asstringunt ut nulla ad repbos q
passione moueant Nec in iusti ergo
ad bonoru sortem transeunt quia dap
natoe ppetua asstringunt Nec iusti
transire ad repbos pnt quia etia id
p iusticia iudicij eis nullo mo exalij
q passione misereant **Theo.** Hinc eli
rias argumentu cant origenis sequentes
qui dicunt Cu omnia sit imponenda sup
plias erit tempus quo peccatores ag
grediantur iustis et deo. **Augo de qsi
evan.** descendit em p manucabilita
tem diuine sententiae nullu auxiliu me
passe pccatoribus pberi a iustis etia si
velint pberi Alio ad monet ut in
hac vita homines subueniant quibus

unt ne postea etia cu optime recepti
sunt eis quos diligunt opentia no va
leant Illud em quod scriptu e Ut et
ipi recipiant vos in eterna tabernacula no
desuperbis et in misericordibus scriptu e
sed de his qui pbi eos amicos de opibz
me fecerunt quos iusti non velud gra
ptate quasi gratificando recipiunt sed per
missioe diuina. Et ait **Grego te pr**
Greg. in omi. Postquam aduentu diuiti
de se spes tollitur eis amicos ad pmissioe
quos relinquerat meruit Vnde dicit
Et ait **Grego te pr** ut mittas eu i do
nuu patris mei **Augo de qsi. evan.** laza
rum petit mteri quia sensit se indignu
qui testimoniu phibeat vitati Et q
non impetrat paululu refrigerari nil
to minus credit se relaxari posse ab mfe
ris ad pccatoem vitati **Cyp.** vide at
pustitatem nec ipis penis atmet vi
tatem. Si pr e abraham quod dicit mit
te eu in domu patris mei Sed no es
oblitus patris tui qz ille te pdidit.
Greg. in omi. Repboz aut mente pe
na sua qz multiter erudit ad carita
tem ut iam tunc etiam suos pccatit
diligant qui hic dum pccat diligere
nec se amabant Vnde sequit **Halco**
em quaz sicut ut testatur illis nec et ipi
remant in hunc locu tormento. **Ambrosio**
Si quis aut diues iste ingit se caput
ai um nec distendi tempus hantur ul
docendi. **Greg. in omi.** Quia in re no dndu
est ardenti diuiti quia supplicia cumulant
Ad penam nam suam ei cognatio seruit
et memoria Cognouit em Lazarus q
deprexit et frim suoru memit quos re
liquit Ut em peccatores in supplicio an
plius puniant et eorum vident gloriar
quos atempserat et de illoru pena tor
quentur quos inutile amauerunt
Petenti aut diuiti ut lazari mittet

ad abrahā p̄tinuis respondet. Unde
sequit̄. Et ait illi abrahā hūc moysen
et p̄phetas audiant illos. **Crisp.** q̄d. nō
sunt tibi magis cure fr̄es tui q̄ deo qui
eos creauit. statuit eis doctores q̄ eos
cōmonerent et p̄llucarent. Vocat aut̄
hic moysen et p̄phetas s̄pta mosaica et
p̄phetica. **Ambrosius** Quo loco euidentissime
declarat dñs uetus testamētū cō fide fir-
mitatem retinens p̄fidiam iudeorum et
excludens nequicias hereticorum. **Greg.** i
amē. Sed qui uerba despoerant. hic
audire non posse suos sequaces cōfirmabit
Unde sequit̄. Et ille dixit. Non pater
abrahā. sed si quis ex mortuis uert
ad illos penitentiā agent. **Crisp.** Quia
cō audiendo scripturas contempnebit
et fabulas cō putabat. ex his q̄ pas-
sus fuit ip̄e quoq̄ diuidicabat de fr̄ibz
Greg. missus. Sed et aliud dogma
docemur q̄ et lazari quide aīa nō est
exga p̄nciā p̄llucata. Et dicitur quisi quo-
dam uisio etiā post mortem a uita de-
tinetur mōtali. Nam si quis aīo carna-
lis s̄dm̄ mente fuit. nec postq̄ corpus
conuerit remouet̄ a possessioibz suis
Sed moys dicit ueraci s̄mā r̄ndet̄
Sequit̄ cō. Si moysen et p̄phetas
non auduit nec si quis ex mortuis
resurrexit credent̄ ei. Quia qui ūba
legis despiciūt redemptōis p̄cepta q̄
ex mortuis p̄ resurrexit q̄nto subitiora
sunt tanto hec difficilius implebit̄.
Crisp. Quia aut̄ cōm̄ sit q̄ qui nō ausul-
tat scripturis nec mōtuis redimuit̄ au-
pultat̄. Andert̄ iudei qui nūc quidem
uolebant occidē lazari nūc uō m̄uadēbat̄
ap̄los tū tamē a mōtuis nō nulli resurrex-
erunt hora t̄uit̄. Sed et illud cōsp̄da
q̄ quisquis mōtuis seruis ē. Quicūq̄
uero dicit̄ s̄pture dicit̄ dñs. Unde
et si resurgat mōtuis et si relictus
desp̄ndit̄ angelis. omnibus maḡ sunt

digne fide scripture. Nam angelos dñs
uicior et mortuorū cas̄ in fatiūt. Si aut̄
faret̄ hoc deus. q̄ mortui resurgentes p̄-
descent̄ uicioribus. non hoc om̄sisset qui
p̄ utilitate n̄ra singula queq̄ tractat̄. Sed
et si crebro resurgēt̄ mortui hoc it̄m
temp̄e contempnet̄. Sed et diuā facile
trahet̄ p̄uersa dogmata id quoq̄ per
organa sua fingens. Non quide suscitās
uere defunctos. sed quibus fallacis p̄-
tantū frustrans m̄tuit̄ uel ingemans
quodam mortem. simlax. **Aug.** de cura
p̄mōtuis agenda. Dixit aut̄ aliquis
Si nulla ē mōtuis cura de uiuis quo
diuicē coguit̄ abrahā. ut m̄tēt̄ lazari
ad q̄nq̄ fr̄es suos. Sed nūq̄ q̄ hoc diuicē
ille dixit̄. ideo quid fr̄es agent̄ uel
quid patient̄ nullo t̄pe fuit̄. Ita illi cō
fuit̄ de uiuis q̄uis quid agerent̄ oīo neq̄
t̄ret̄ p̄t̄ nobis cura ē de mōtuis quā
uis quid agant̄ oīo ne sciam̄. Sed uicis
occurrit̄ q̄. quō hic abrahā sciebat̄
cō moysen et p̄phetas. i. libros corid̄.
Vbi etiā nouat̄ diuicē illū. m̄delicq̄
lazari uō m̄d̄ oblitus uixisse. Vm̄ nō
tū hec agerent̄ m̄ uiuis. sed eis mortu-
is potuit̄ lazari uicite cognoscē. ne
falsim̄ sit q̄ ait̄ p̄p̄eta abrahā. nesci-
uit̄ nos p̄nt̄ et ab angelis qui rebz
q̄ agunt̄. hic p̄p̄eto p̄ audire aliquid
mōtuis p̄nt̄ etiā aliqua q̄ n̄t̄ū est
eos nosse. nō p̄t̄ p̄t̄a. Vm̄ etiā fuit̄
p̄nt̄ dei reuelante cognoscē. **Aug.** de
q̄tibz. **er. am.** p̄ allegoriam aut̄ hec p̄-
accipi p̄nt̄ ut m̄d̄ uicē intelligant̄
sup̄bi iudeorū ignorantēs dei iusticiā
et s̄m̄ uidentes ostētiē p̄m̄pura et
byssus dignitatis regni ē et aufertur
inquit̄ a uobis regnū dei. Epulatio
splendidi uicancia legis ē m̄ qua gl̄a-
bant̄ plus ad pompam elacōis abu-
tentēs ea. q̄ ad n̄citate salutis utentes
mendicatis aut̄ nomē lazari q̄ m̄ t̄p̄

ad uita p̄t̄ indigentem veluti genale
aliquem uel publicam. Qui tanto magis
ad uita p̄t̄ q̄nto m̄s de sua copia facultat̄
p̄mittit. **Greḡ in om̄i.** lazarus igitur uleibz
plenius gentilem p̄m̄ figurat̄ ex p̄mit̄
qui d̄m̄ q̄l̄ sus ad deum peccata sua confi
teri non erubuit hic uuln̄ in tute fuit
Quid em̄ e peccator̄ confessio nisi quoda
uuln̄e r̄p̄as. Sed lazarus uulnerat̄ cu
p̄ibat saturari de micis que cadebant
de mensa diuitis et nemo illi dabat̄
quia gentilem quēq̄ ad cognitiōem legis
admittē sup̄bus ille p̄t̄us despiciēbat et
quā ea uerba defluebant de st̄a quasi
mice cadebant de mensa. **Auḡ de
p̄i civ̄i.** Canes aut̄ qui uletra paup̄is
lingeant nequissimi homin̄es p̄ amān
tes peccata qui lata lingua ead̄ lau
dare non cessant opera mala q̄ in se
aliis gemens et confitens detestat̄. **Gr̄
in om̄i.** Non m̄q̄ etiam solent in sacro
eloquio p̄ canes p̄dicatores intelligi. Sed
illud lingua canū tuor̄ ex inimicis ab
ip̄o. Canū etiam lingua uuln̄ d̄m̄ l̄ngit̄
curat quia doctores s̄ d̄m̄ confessione
p̄t̄a m̄ nos m̄st̄uit q̄ uuln̄ m̄t̄is
p̄ lingua tangunt. Diues aut̄ sepultus
ē in inferno. In s̄m̄ uero abrahe laza
rus ab angelis ductus ē. i. in secretā re
quiem. De qua uitas dicit auxili ueniet
ab oriente et occidente et recumbent̄
cū abraham ysaac et iacob in regno ce
lor̄. filij aut̄ regni erant̄ nitenebras
optiores. De longinquo aut̄ ad uidentū
lazarū. oculos diues leuat. quia d̄m̄ p̄
dampnatione sue in fideles t̄ymo p̄ f̄
deles quosq̄ ante diem extremi iudicij
sup̄ se in requie attendit̄ quor̄ p̄ gra
dia q̄templal millitens p̄nt. Longe uō
ē quod conspiciat quia illuc p̄ m̄t̄um
non attingunt. In lingua aut̄ amplius
audē ōnditur q̄ in fideles p̄t̄us. Uba
legis in ore tenent que opere suare q̄

tempit. Ibi uero amplius ardebit ubi
se ōndit scire quod facere noluit. Abraham
aut̄ filium eū uocat̄ quē tamen atōmento
nō liberat. q̄m̄ huius in fideles p̄t̄i p̄t̄es
q̄ multos a sua fide deuasse q̄siderant
eos nulla op̄atione atōmentis eripiūt
quos tamen p̄ carnem filios **auḡ** recog
noscunt. **Auḡ de p̄i. civ̄i.** Quāq̄ aut̄
fratres quos h̄c dicit m̄dmo p̄t̄is sui
iudeos signat̄. qui appellati s̄ quāq̄ quā
sub lege detinebant̄ que p̄ moysen data
est qui quāq̄ libras q̄st̄r̄p̄t. **Gr̄ in om̄i.** uel
h̄nt̄ q̄n̄q̄ f̄t̄es. i. q̄n̄q̄ sensus quibus
ante seruerat et ideo lazarus amare
non potat quia illi fratres non amat
paupertatem. Illi te f̄t̄es in hac cor̄m̄to
m̄st̄uit. Saluū non p̄nt nisi morian̄
alioq̄ n̄t̄ ē ut f̄t̄es h̄t̄ent cū f̄t̄e
suo. Sed quid queris ut mittam lazarus
H̄c moysen et p̄phetas. Moyses
lazarus pauper fuit maiores diuitas
esse arbitrans paupertate p̄p̄i q̄ diuitas
p̄h̄m̄s seruas in lacu missus pane
tribulacōis uestebat̄ et om̄es p̄h̄e
istos f̄t̄es docent. Sed isti f̄t̄es saluū
non p̄nt nisi aliquis ab m̄ f̄t̄is resur
rexit. Ista em̄ f̄t̄es anteq̄ p̄p̄us resur
get me dicebant in mortem. Ille mor
tuus est et isti f̄t̄es resurrexerunt. Nūc
oculus meo p̄p̄m̄ uidet. auris eū audit
tactus amplectit̄. Et hoc aut̄ q̄ diuina
locū determinans martir̄m et mart̄is
cū qui destruit uetus testamentū. Vi
de ergo quiddicat̄ abraham. Si moysen
et p̄phetas non audiret. ut q̄ d. B̄n̄fa
tis eū qui resurrexerit ē expectando
s̄d̄ in illis p̄p̄us loquit̄. **Sed alii audiret̄
illos audiret̄ et illū audiret̄. Gr̄
in om̄i.** Iudaeus aut̄ p̄t̄is quia moys̄
ūba p̄ualiter intelligit̄ q̄tempit̄ ad
eū de quo moys̄ locuta filia nō per
uenit. **ambrosius.** uel aliter lazarus

est paup in seculo sed deo diues Neq
 em omne paupitas aut stitas aut diuicie
 timose. sed sicut luxuria in famat diu
 cias ita paupitatem amandat stitas. Sicut
 apliceus aliquis paup in vbo lauples in
 fide. qui veram tenet fidem vboz in
 filas non requirat. cui similem illud puto
 qui cesus sepius audas ulcera sui corpis
 lambenda quibus velud canibus offerre
 bat. Bti canes in quos ulcers talia dis
 tillat humor ut impleat cor quo custodi
 re domu. seruare gregem caue assu estam
 lupos. Et quia panis vbum e. fides at
 ubi e mite velud quedam dagmata st fidei
 mistia saluet scripturas. Arriam aut
 qui societatem potentie regalis affectat
 ut in pignere eccie antatem. Nonne
 tibi uident in quada purpura et bossa
 iace. Qui cu pueris futuri defendat
 diuitibus habundant sermombz. di
 ues herese euangelia multa qposuit
 et pauper fides hic solt euangelium
 tenuit quod accepit. Diues phia sibi
 plures deos fecit pauper ecia vnu
 deu nouit. Nonne ille uident ege
 diuitis et redimere paupitas. **Aug. de**
qst. eum. Aliter ecia intelligi pt ista
 narratio ut lazaru dnm sigre accipi
 amq ~~uente~~ uente ante ianuam illius
 diuitis quia se ad antea supbissimas in
 deo inuacioris humilitate dicit. Cu
 piens saturai de mris q cadebant de
 mesa diuitis. i. quens ab eis uel inima
 opera iustie que sue mese hoc e sue
 ptati p supbia non usurparent. Que
 opa qius inima et sine disciplina per
 sciencie uite bone saltem mtdu uel
 casu facent. sicut mite de mesa cade
 solent. Ultra passionis st dm Ca
 nes qui ea hngebant. gentes st qd
 in mados uidei dicebant. Et in pas
 siones dnm in sacris corpis et sanguis

eius p totum iam orbem sanitate de
 uotissima lambunt. Simus abrahe in
 telligitur secretu pris quo post passom
 resurgens assumptus e dno Quo cu
 portatu ab angelis. id dictu puto q
 ipam receptam qua in secretu pris ac
 cepit angeli annuicant. discipulis. Ce
 ta pdm supiore copotom accipi pnt
 qua secretu pris bn intelligit ubi ecia
 ante resurrectione iustas ac uiuit cu
 deo **Cap. xvii.**

T ad discipulos
 suos ait **Theo.**
 Quia phisei ex
 istentes auari q
 uicabantur xpo
 de paupitate pre
 dicanti induit
 pabolam diuitis

et lazari. Deinde ad discipulos con
 fert de phiseis iudicas eos sismatcos
 et diuine uie impeditores ee. Unde de
 Et ad discipulos suos ait impossibile
 e ut non remane standala. i. impe
 dimenta bone et deo placte qd pco
Crus. Sicut aut duplicia standa
 la quoz h' quide diuine glorie refra
 gantur. her v' pdeut solt ad uroga
 dum filius impedimentu. Nam exco
 gitates heresum ecia quazq cont
 uitatem fit fmo diuine glorie refragat
 Non tamen ad pris memorai uideet h'
 standala sed magis ea q qtingut in ter
 amtos et fies. Sicut uirga detrac
 ones et huius. Unde postea subdit. Si
 spectauit ante fratres tuos ut **Theophyl.**
 Vel diat q nate e emerge multa
 pdicacoms et uitatis obstacula sicut
 phisei impediebant xpi pdicacm.
 Quere aut aliqui si nate e ut ue
 mant standala cur dno arguit stan
 daloz auctores. Sequit em. Ve at
 illi p que uenit. Quidq em parit